

M.A. 1st Semester Examination, December -2023

History

HST1.02: Society and Religion in Early India

Full Marks: 60

Time Allowed: 3 hours

All questions carry equal marks

1. (a) Discuss the significance of archaeological sources to re-construct the socio-religious history of Early India. 12

প্ৰাচীন ভাৰতৰ সামাজিক-ধৰ্মীয় ইতিহাস পুনৰুদ্ধাৰৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল সমূহৰ তাৎপৰ্য সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা । ১২

Or (অথবা)

- (b) Assess the key advantages and limitations of using foreign travellers accounts as a source of history of Early India. 12

প্ৰাচীন ভাৰতৰ ইতিহাসৰ এক সমল হিচাপে বিদেশী পৰিব্ৰাজকৰ টোকাসমূহৰ মূল সুবিধা আৰু সীমাবদ্ধতা সম্পৰ্কে মূল্যায়ন কৰা । ১২

2. (a) Briefly describe the urban elements of Indus Valley Civilization with special reference to its town planning system. 12

নগৰ পৰিকল্পনা সম্পৰ্কে বিশেষভাৱে উল্লেখ কৰি সিন্ধু উপত্যকা সভ্যতাৰ নগৰীয়া উপাদান সমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা । ১২

Or (অথবা)

- (b) Discuss the religious practices and belief system of the Indus people as reflected in archaeological sources. Can we draw any connections between the religious practices of the Indus Valley civilization and later religious traditions of Hinduism? 6+6=12

প্রত্নতাত্ত্বিক সমলসমূহত প্রতিফলিত হোৱা সিদ্ধু সভ্যতাৰ লোকসকলৰ ধৰ্মীয়
ৰীতি-নীতি আৰু বিশ্বাস ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা । হিন্দু ধৰ্মৰ
পৰৱৰ্তী ধৰ্মীয় পৰম্পৰাৰ লগত সিদ্ধু উপত্যকা সভ্যতাৰ ধৰ্মীয় ৰীতি-নীতিৰ
আমি কোনো সংযোগ স্থাপন কৰিব পাৰোনে ?
৬+৬=১২

3. (a) Who were Indo-Aryans? Do you agree with the view that the Aryans were pastoralists? Give your opinion. 4+8=12
ইন্দো-আৰ্যসকল কোন আছিল ? আৰ্যসকল পশুপালক গোষ্ঠী আছিলনে ?
তোমাৰ মতামত আগবঢ়োৱা । 8+৮=১২

Or (অথবা)

- (b) “The early Vedic period had social stratification based on their Varnas or Castes” – Critically discuss. 12
“আদি বৈদিক যুগত বৰ্ণ বা জাতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সামাজিক স্তৰ
বিন্যাস কৰা হৈছিল” – আলোচনা কৰা । ১২

4. (a) How did the use of iron change the life of early man? 12
লোৰ ব্যৱহাৰে আদিম মানুহৰ জীৱন কেনেকৈ সলনি কৰিছিল ? ১২

Or (অথবা)

- (b) Discuss the reasons for the rise of Buddhism and Jainism in India and their impact. 12
ভাৰতত বৌদ্ধ আৰু জৈন ধৰ্মৰ উত্থানৰ কাৰণ আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা । ১২

5. (a) What do you understand by ‘Puranic Hinduism’? Make a note on the major forms and features of Puranic Hinduism. 4+8=12

‘পৌৰাণিক হিন্দু ধৰ্ম’ বুলিলে কি বুজা? পৌৰাণিক হিন্দু ধৰ্মৰ মূল ভাগ
আৰু বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে এটা টোকা লিখা ।

8+8=16

Or (অথবা)

(b) Discuss the differences between the Alvars and Nayanars.

12

আলোৱাৰ আৰু নায়নাৰ সকলৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য সমূহ আলোচনা
কৰা ।

12

*****